

in het wild Coach

Een vrouw heeft een gesprek met een mental coach. Het is warm, de ramen op de binnenplaats staan wagenwijd open.

Coach: Schoenen uit, schoenen onder de kapstok, jas ophangen, deur dichtdoen. Deur dicht?

Vrouw: Ja.

Coach: Wil je thee of koffie?

Vrouw: Glaasje water graag.

Coach: Geen water. Ik vraag dat niet voor niets. Dan neem je steeds een slokje. Snap je dat? Hoe gaat het met je?

Vrouw: Goed.

Coach: Nou dat denk ik niet, anders zat je hier niet.

Vrouw: Nog steeds hetzelfde lege gevoel.

Coach: Zie je wel. Weet je nog wat we de vorige keer bespraken?

Vrouw: Tuurlijk.

Coach: Wat dan?

Vrouw: Dat ik bang ben.

Coach: Waarvoor?

Vrouw: Om alleen te zijn.

Coach: Nee. Je bent bang voor de leegte en dus voor het oordeel van je vader. Ben je de driehoek vergeten?

Vrouw: Nee.

Coach: Hoe was de driehoek?

Vrouw: Ik weet niet meer precies.

Coach: Daar gaat het juist om.

Vrouw: Ik ben niet bang voor het oordeel van mijn vader. Ik heb juist een goede band met hem.

Coach: Je bent bang voor de leegte, dat uit zich in woede en dan bots je tegen de muur.

Vrouw: Aja.

Coach: Je bent er nog lang niet aan toe om je vader te vermoorden.

Vrouw: Wanneer wel?

Coach: Dat hangt van jou af. Sommige mensen zijn er na twintig sessies aan toe een kussen in elkaar te slaan. Anderen hebben een eeuwigheid nodig.

NADJA HÜPSCHER

social media top 20

De meest besproken schrijvers op internet

- ▲ 1 Bram Bakker
- ▲ 2 Michiel van Stralen
- ▼ 3 Abraham Moszkowicz
- ◆ 4 Rick de Leeuw
- ▲ 5 Arnon Grunberg
- ▲ 6 Chantal van Gestel
- ▲ 7 Midas Dekkers
- ▲ 8 Sonja Bakker
- ▲ 9 Arjan Dasselaar
- ▲ 10 Annemarie Postma
- ▲ 11 Tonnus Oosterhoff
- ▲ 12 Annet de Jong
- ▲ 13 Anouk Kemper
- ▲ 14 Bas Haring
- ▲ 15 Berthold Gunster
- ▲ 16 Joris Luyendijk
- ▲ 17 Kees van Kooten
- ◆ 18 Bas Heijne
- ▲ 19 Dick Swaab
- ▼ 20 Bouke Vlierhuis

Bron
Bertram + de Leeuw,
Call for Action, Finchline
parool.nl/socialmediatop50

galerie beeldende kunst in amsterdam

In de huid van schaaklegende Bobby Fischer

Rinus Van de Velde, *The lost bishop*. T/m 30/6 in Tegenboschvanvreden, Bloemgracht 57. www.tegenboschvanvreden.com.

Veel beeldende kunstenaars hebben iets met schaken. Marcel Duchamp, de grondlegger van de conceptuele kunst, verruilde het kunstenaarschap in de jaren twintig voor een bestaan als schaker. Terwijl collega-kunstenaars van zijn generatie eindelijk erkenning kregen voor hun werk, beet Duchamp op een houtje achter het schaakbord. "Kunstenaars zijn weliswaar niet allemaal schakers, maar alle schakers zijn kunstenaars," aldus Duchamp.

Het lot van de eenzame schaker is het onderwerp van een nieuwe serie werken van Rinus Van de Velde. De Belgische kunstenaar kroop in de huid van schaaklegende Bobby Fischer.

In 1972 speelde Fischer een legendarische tweekamp om het wereldkampioenschap tegen Boris Spass-

ki. Het waren de hoogtijdagen van de Koude Oorlog en de schaakwereld werd gedomineerd door spelers uit de Sovjet-Unie. Toch wist een talent uit de Verenigde Staten deze 'match van de eeuw' te winnen, maar niet nadat hij de eerste wedstrijd had verloren. Na een blunder raakte Fischer een loper kwijt.

Van de Velde maakt voor zijn werk altijd gebruik van gevonden foto's. *The lost bishop* (*De verloren loper*) markeert een verandering in zijn werkwijze, omdat hij de foto's nu zelf heeft gemaakt. Hij bestudeerde de dramatische gebeurtenissen rondom de wedstrijd van Fischer en herschiep ze in zijn Antwerpse atelier. Deze gefotografeerde ensceneringen liggen aan de basis voor een reeks grote houtskooltekeningen.

Van de Velde kroop zelf in de huid van Fischer, omdat hij volgens be-

kenden nogal leek op de schaaklegende. De muurvullende bladen in zwart-wit laten zich lezen als een enorm beeldverhaal met dramatische wendingen. De verloren loper zit er natuurlijk bij, en de stapels boeken met schaakpartijen die Fischer bestudeerde voordat de wedstrijd begon.

Een prachtige tekening verbeeldt Fischer nadat hij de eerste partij had verloren. Uitgeteld en vertwijfeld ligt hij op bed, een schaakbord naast zijn kussen. Maar grote rollen papier, een Ikeakrukje en spuitbussen verraden dat we hier tegelijkertijd op het atelier van de kunstenaar zijn. Van de Velde verkent zo niet alleen de historische schaakpartij, maar is tevens op zoek naar de romantiek van zijn eigen kunstenaarschap.

KEES KEIJER

De man met de opgestoken middelvinger

Michael Wolf, *Street view portraits*. T/m 23/6 in Galerie Wouter van Leeuwen, Hazenstraat 27. www.woutervanleeuwen.com.

De Duitse fotograaf Michael Wolf begon ooit met het fotograferen van de nieuwbouw in explosief groeiende steden als Hongkong en Chicago: eendeloos repeterende patronen van horizontale en verticale lijnen, zonder een horizon, voor- of achtergrond. Toen hij zo'n foto onder het vergrootglas aan een kwaliteitscontrole onderwierp, ontdekte Wolf achter één van de ramen een silhouet. Toen hij nog verder inzoomende, bleek een man zijn middelvinger naar hem op te steken.

Met dezelfde microscopische precisie is Wolf vervolgens beelden van Google street view gaan bestude-

ren. Hij is niet op zoek naar iets in het bijzonder, maar als hij iets bijzonders ziet, fotografeert Wolf het. Vijf series produceerde hij inmiddels op deze manier, de nieuwste heet *Street view portraits*. Door de extreme uitvergrotingen zijn de gezichten vaak maar moeilijk herkenbaar. Maar als je een paar stappen achteruit doet of je ogen een beetje dicht knijpt, zie je steeds meer – maar nooit zo veel dat er geen ruimte overblijft voor je eigen fantasie. Wolfs prikkelende beelden voeden de voyeur in ons.

JAN PIETER EKKER

Street view project FOTO MICHAEL WOLF

De teloorgang van 'Motor City' Detroit

Yves Marchand en Romain Meffre, *The ruins of Detroit*. T/m 30/6 in Galerie Fontana Fortuna, Keizersgracht 105. www.fontanafortuna.com.

In de eerste helft van de vorige eeuw waren er honderden autofabrikanten gevestigd in Detroit; de stad groeide razendsnel en verdiende er de bijnaam 'Motor City' mee. Van groei is inmiddels allang geen sprake meer. Sterker: door de kredietcrisis en de stijgende olieprijs ging het vanaf 2007 wel héél hard neerwaarts. De vraag naar Amerikaanse auto's nam nóg verder af, de daaropvolgende massaontslagen resul-

teerden in een verdere leegloop. Tegenwoordig wonen er minder dan 700.000 mensen in Detroit, van wie meer dan de helft analfabeet is. Overal staan vervallen fabrieken en kantoren; er zijn hele wijken waar geen mens meer woont.

De jonge Franse fotografen Yves Marchand en Romain Meffre zien daar de schoonheid wel van in. Tussen 2005 en 2010 togen zij vaak naar Detroit en fotografeerden ze oude T-

Fordproductiehallen, winkelcentra aan gruzelementen, voormalige tandartspraktijken, afgebrokkelde ballrooms, vervallen kerken en klaslokalen. In een grand hotel ligt een vleugel op zijn kant, als een aangeschoten beest. Marchand en Meffre verschoven niets, ze hoefden ook niets te ensceneren. Niets voor de eeuwigheid, zeggen hun wrange, schrijnende foto's.

JPE

The ruins of Detroit

FOTO YVES MARCHAND EN ROMAIN MEFFRE